

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2025: 57; 130–140 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2025.57.13297>

УДК [070:004.738.5](430)"19"(091):355.4(470+571-651.1:477)"20"

НІМЕЦЬКЕ ВИДАННЯ “SPIEGEL ONLINE”: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА, ОСНОВНІ РУБРИКИ, ТЕМА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Ігор Скленап

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна

e-mail: isklenar@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2081-2199>

У статті йдеться про історію створення першого в світі новинного онлайн-журналу «Spiegel online», який заснувала редакція авторитетного німецького журналу «Der Spiegel» (Гамбург); коротко показано процес розвитку медіапідприємства «Spiegel Gruppe» у вимірі новомедійних платформ. Розглянуто систему рубрик німецького онлайн-тижневика. Коротко описано наповнення спеціальної теми «Spiegel online» про російсько-українську війну на основі чотирьох рубрик на цю тему. Публікація здебільшого базується на першоджерелах новинного онлайн-журналу «Spiegel online» за 2022-2024 рр.

Ключові слова: новинний онлайн-журнал «SPON», медіапідприємство «Spiegel Gruppe», стаття, тема, рубрика, повномасштабне вторгнення росії.

Постановка проблеми. Минулого року виповнилося 30 років з часу заснування першого у світі новинного онлайн-журналу «Spiegel online» (далі «SPON») на базі одного із найвпливовіших інформаційно-аналітичних видань європейського континенту, – журналу «Der Spiegel» (в перекладі – «Дзеркало»). Історія його появи на медійному ринку Європи і світу малознана з погляду на управлінські рішення власників медіапідприємства «Spiegel Gruppe» з 1994 року, а такий досвід створення якісного конвергентного медіа був би цікавий національним журналістикознавцям.

Із появою незалежної України на політичній карті світу редакційна політика «Der Spiegel», в тому числі названого вебресурсу, часто йшла у фарватері російського трактування нашої історії, культури, мови тощо. Трансформаційні суспільно-політичні зміни в самій Україні після двох Майданів і з початком російсько-української війни в 2014 році спонукали редакцію «Der Spiegel» глибше розбиратися в українській тематиці, однак російська пропаганда сильно впливала на настрої в німецькому суспільстві і на медійне поле Німеччини.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Серед дослідників факультету журналістики одним із знаних авторів на тему «Der Spiegel» в контексті розслідувальної журналістики був викладач І.С.Полян-

ський, тепер військовослужбовець ЗСУ¹. Історія журналу і його новинного вебсайту коротко подана в підручнику «Історія журналістики XVIII-XX ст.» Ігоря Срібняка² та в новіших, перекладених з німецької мови, працях на тему комунікації і журналістики (видані «Академією Української Преси» в Києві за останнє десятиліття). Серед дисертаційних робіт останнього десятиліття помітна праця Юлії Бондаренко «Альтернативна преса сучасної Німеччини (особливості функціонування, редакційна політика, місце в національній системі медіа)»³, в якій побіжно розглянуто функціонування названого німецького медіа і його погляд на російсько-українську війну. Є низка наукових статей із покликами на публікації друкованого «Der Spiegel» та його онлайн-версії, із медійним та лінгвістичним поглядом на них авторів В. Бережняка і В. Котвицької, І. Білоус⁴. Одна із дослідниць, А. Ляшенко, у 2023 році взяла за основу своєї публікації жанр «листи до редакції» на шпальтах «SPON» (рубрику «Leserbriefe» – «Листи читачів» – оновлюють там щотижня)⁵.

Найголовнішим джерелом нашої розвідки стали публікації новинного онлайн-журналу «SPON», які висвітлюють історію його створення та сучасного функціонування на німецькому медійному ринку, а також його рубрик про російсько-українську війну. Практичним матеріалом для висвітлення обраної теми також стали публікації в аналітичних онлайн-медіа: видання «Тексти» (сайт «журналістики даних»), «Слово і діло», сайт ГО «Інститут масової інформації».

Методологічна основа дослідження. У процесі написання статті ми використали такі методи: історизму (подано штрихи до історії журналу «Der Spiegel» та новинного онлайн журналу); аналізу (виокремлено публікації національних медіа про назване видання); синтезу (поєднано теми про російсько-українську війну із рубрик «SPON»), кількісний (підраховано число публікацій в двох рубриках «SPON»); контент-аналізу (виділено значення обраних для аналізу публікацій «SPON» для науковців-гумантаріїв) та інші методи журналістикознавства.

Виклад матеріалу. Спочатку зробимо коротку *історичну ретроспективу журналу «Der Spiegel»*, базуючись на публікації хронологічного змісту із головної сторінки «SPON». Перший номер вийшов 4 січня 1947 року в м. Ганновер як наступник журналу «Diese Woche» (він з'явився наприкінці 1946 року). Головним редактором

¹ Полянський, Ігор (2001). Дослідницька публіцистика журналу «Шпигель» та сучасні проблеми Європи. *Вісник Львівського університету*, Серія Журналістика, вип. 21, с. 268-279.

² Срібняк, І.В., (2013). *Історія журналістики (XVII-XX ст.)* : Підручник, Вид. дім «Києво-Могилянська академія», Київ, С. 127-129.

³ Бондаренко, Ю. С. (2017). *Альтернативна преса сучасної Німеччини (особливості функціонування, редакційна політика, місце в національній системі медіа)*. Кандидатська дисертація (соц. комун.), Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 170 с.

⁴ Бережняка, Вікторія і Котвицька, Валерія (2021). «Заголовки новинних повідомлень німецькомовного щотижневого журналу Der Spiegel: функціонально-стилістичні та структурні особливості». *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених*. Дрогобич, вип. 41 (1), с. 93-98; Білоус, І. Л. (2014). Особливості розподілу публікацій різних жанрів у німецькій пресі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія*, вип. 12, с. 196-199.

⁵ Ляшенко, Анастасія (2023), Лист читача як різновид жанру «лист» і його функціональна специфіка. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. Острог, вип. 18, с. 72-77.

і видавцем став *Рудольф Аугштайн* (1923-2002 рр.)⁶. Він з 1946 року вів рубрику в новинному журналі «*Diese Woche*» і у віці 23 років перейменував цей журнал на «*Der Spiegel*». Відтоді він був його довголітнім видавцем та ідейним натхненником, головним редактором. У 1950-х і 1960-х роках Р. Аугштайн публікував коментарі про політичні процеси за урядування Конрада Аденауера. До своєї смерті в листопаді 2002 року в своїх критичних коментарях та есеях він сприяв викриттю небажаного розвитку демократії та суспільного ладу. Р. Аугштайн залишався єдиним власником журналу, допоки Р. Грюнер та Д. Яр не придбали 25 відсотків «*Spiegel*» у 1971 році. На початку 2000 року Р. Аугштайна визнали «Журналістом століття» 100 відомих журналістів видання «*Medium magazin*», а також він здобув інші титули⁷. За керівництва Р. Аугштайна журнал «*Der Spiegel*» постійно зростав у кількості появи нових додатків і новомедійних платформ. У листопаді 1971 року виходить перший номер журналу «*Manager*». У 1974 році Р. Аугштайн подарував 50 відсотків своєї компанії працівникам видання. Відтоді спільна відповідальність, спільне прийняття рішень і право на половину прибутку стали частиною умов праці працівників і характеризують атмосферу в компанії. Ніде більше ідея участі працівників не була реалізована так послідовно.

25 жовтня 1994 року виходить **перший у світі онлайн-журнал новинної інформації «*Spiegel online*»**, за день до схожого онлайн-журналу друкованого британського видання «*Time*». Його «батьками-засновниками» були працівники «*Der Spiegel*» Георг Майснер та Улі Ферстер. В окремій публікації Ф. Паталонга, присвяченій 30-літтю онлайн-журналу, детально описано процес переходу від ризикованої ідеї запуску малознаної в медійному світі платформи із тоді ще загадовими трьома *www*. «“З понеділка цього тижня газета пропонує графічно оформлені інформаційні сторінки через Інтернет”. Це можна було прочитати вгорі на обкладинці друкованого номера від 24 жовтня 1994 року. Вебпростір тоді був схожий на пустелю, тоді майже ніхто не мав доступу до нього»⁸, – ділиться спогадами Ф. Паталонг. На початку онлайн-видання мало трьох співробітників (на той час це був найменший редакційний відділ «*Spiegel*»). Воно подавало новини зі світу медіа і експериментувало з новими засобами публікації, забезпечуючи присутність журналу в електронних медіа того часу. Маттіас Мюллер фон Блюменкрон, екскореспондент в Нью-Йорку, як головний редактор мав перетворити «*SPON*» (так почали називати скорочено онлайн-відділ) у «машину новин». У 2003 році онлайн-журнал отримав нову форму власності – «Товариство з обмеженою відповідальністю» (німецькою – *GmbH*). Однак, на відміну від багатьох інших, він не зменшив свою інтернет-діяльність. М. Блюменкрон і голова «*Net-AG*» Д. Деглер зробили «*SPON*» найбільшою онлайн-редакцією Німеччини з поглядом на біржу. За три роки *SPON* став провідною новинною платформою в німецькому сегменті Інтернету. Було прийнято рішення розширити, а не скорочувати редакцію, на яку, як дехто вважав, марно витрачали

⁶ SPON (2024), «Die Geschichte der SPIEGEL-Gruppe». URL: <https://gruppe.spiegel.de/unternehmen/historie> (accessed 15 January 2025)

⁷ Patalong, Frank (2024), «Start von Spiegel online vor 30 Jahren», *SPON*, 25 October, 2024.: <https://www.spiegel.de/geschichte/30-jahre-spiegel-de-unser-urknall-a-732f32e4-66aa-4001-9d6a-fcc58a09c56> (accessed 15 January 2025).

⁸ Ibid.

бюджет «Spiegel Gruppe». Відвага Р. Аугштайна і цілої редакційної команди «SPON» дала свій результат, тому що, наприклад, електронна версія «Der Spiegel» найоперативніше з-поміж усіх решти німецьких медіа повідомляла про жакливі події теракту 11 вересня 2001 року в Нью-Йорку. Той драматичний день для багатьох співробітників «SPON» став їхньою першою 48-годинною робочою зміною в житті. У наступні дні онлайн-журнал став найшвидшим і найважливішим джерелом новин у країні: тільки за день після 11 вересня він мав стільки переглядів сторінок, скільки раніше протягом місяця. Адже сайт розповсюджував не тільки інформацію, що надходила через новинні агентства, а й повідомляв інформацію з місця подій у США.

Дотепер «SPON» відіграє усе важливішу роль для всієї компанії не тільки як бренд, але як джерело доходів. Коли наприкінці 2010-х років обвалився ринок онлайн-реклами в медіа (доходи від реклами зараз переважно йдуть через Facebook, Google та інші мережі) – «SPON» також був до цього готовий. Все більше на вебсайті взаємно перепліталися пропозиції новинного онлайн-журналу і друкованого номера «Der Spiegel», адже його матеріали для підписників ставали доступними ще до виходу журналу в друк. У 2019 році це фактичне об'єднання завершилося злиттям двох компаній. Медіапродукт «Spiegel» доступний сьогодні як в друкованому, так і в цифровому форматі, а близько половини своїх доходів німецький медіаконцерн отримує з продажу цифрового контенту. Автор статті Франк Паталог зазначає: «Ми самі тепер відмовляємося від назви «online». Те, що ви зараз читаете, – це SPIEGEL, незалежно від того, чи ви читаете це на папері, на екрані комп'ютера або на смартфоні». Окрім новинного онлайн-журналу, у видавництві «Spiegel Verlag» починають видавати низку тематичних журналів для різних вікових груп.

У вересні 2011 року «Spiegel Gruppe» переїжджає до нової будівлі в Гамбурзі, так вперше в історії медіапідприємства всі співробітники, бренди та медіагрупи почали працювати під одним дахом. У 2016 році друкований та новинний онлайн-журнал спільно запускають інформаційний бюлетень «Die Lage – Morning Briefing» («Ситуація – ранкові новини» – укр.). У тому ж році запускають цифровий сервіс «Spiegel Plus». Відтоді на сайті «SPON» читачі купують окремі матеріали з журналу та новинні тексти із онлайн-версії⁹.

У 2020 році новинний онлайн-журнал «SPON» набув сучасного вигляду та нового контенту. Запуск нового цифрового «Spiegel» супроводжувався гаслом: «Ми тримаємо дзеркало перед світом».

Як зазначають автори практичного посібника «Що варто знати про світові медіа», за даними звіту «Digital News Report» за 2024 рік, який щорічно готує «Reuters Institute», у Німеччині знизився інтерес до новин, а також почали падати тиражі німецьких новинних газет та журналів¹⁰.

Тому цю потребу в новинах у глобальній мережі і далі заповнює «SPON». Як впливає з праці В. Бережнюк і В. Котвицької, новинні повідомлення журналу «мають чітку структуру та стійку ієрархічну послідовність елементів тексту... заголовки в

⁹ SPON (2024), «Die Geschichte der SPIEGEL-Gruppe». URL: <https://gruppe.spiegel.de/unternehmen/historie> (accessed 15 January 2025).

¹⁰ Дуцик Д., Бобровська О., Теравська В. (Ред.) *Що варто знати про найбільші світові медіа : онлайн-посібник*. Сайт «ЖТА» («Академія викладачів журналістики»), 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/media-ssha/> (дата перегляду 15 січня 2025).

аналізованому виданні складаються в середньому з 5-6 слів. Така кількість є оптимальною для сприйняття та запам'ятовування читачем»¹¹.

Рубрики «SPON». Для завоювання своєї аудиторії редакція оперує такими основними рубриками, які відображають широкий спектр тем: Deutschland (Німеччина), Politik (Політика), Wirtschaft (Економіка), Ausland (За кордоном), Sport (Спорт), Kultur (Культура), Netzwelt (Інтернет та цифровий світ), Wissenschaft (Наука), Gesundheit (Здоров'я), Panorama (Огляд подій)¹².

Тема російсько-української війни. Дослідники-політологи зі сфери міжнародних відносин та інші гуманітарії в десятках праць покликаються на публікації друкованого журналу і новинного «SPON», де помітна залежність політичних еліт Німеччини від економічних зв'язків з росією до повномасштабної війни з Україною. Аналітичне онлайн-видання «Тексти» як до, так і після великого вторгнення росії передруковує або оглядає знакові публікації «SPON». Для ілюстрації цього використаємо лише один приклад – аналітичний огляд Антона Павлушка «Як німецький журнал Шпігель виправдовує Путіна і захищає Північний Потік-2». Наприкінці грудня 2018 року новинний журнал «SPON» опублікував «дві статті журналіста Бенджаміна Біддера, в яких він бере інтерв'ю в «групи підтримки» Nord Stream-2». (Біддер свого часу працював журналістом «SPON» в росії). У розмові журналіста Б. Біддера із Вольфгангом Бюхеле, головою Східного комітету німецької економіки, А. Павлушко вбачав типову російську позицію: «Америка погана й лобіює свої інтереси, санкції не працюють, тому їх треба скасувати... Позиція Бюхеле зрозуміла. Німеччина має потужну хімічну промисловість, і їй потрібен дешевий газ. Росія обіцяє знижки на паливо, яке піде Північним потоком-2. А щоб виправдати спорудження газогону, потрібно відбілити образ Росії, чим і займається Шпігель»¹³. В короткому часі, з моменту публікації двох інтерв'ю на «SPON», німецький журнал так і не надрукував точки зору іншої сторони, тобто з боку опонентів завершення проєкту «Північний потік-2».

Зміну наративів про Україну після 24 лютого 2022 року у впливовому новинному онлайн-журналі проілюструємо за допомогою двох публікацій, які ретранслювали національні медіа в наш інформаційний простір.

На аналітичному порталі «Слово і Діло» подали результати моніторингу про частоту згадок про Україну у 2022 році на обкладинках світових топвидань. Стосовно новинного журналу «SPON» зазначено: «На початку великої війни Der Spiegel писав про події в Україні доволі часто – двічі ми потрапили на обкладинку у лютому 2022 року, тричі у березні, один раз у квітні та травні. Наприклад, у березні видання

¹¹ Бережняк, Вікторія і Котвицька, Валерія (2021). «Заголовки новинних повідомлень німецькомовного щотижневого журналу Der Spiegel: функціонально-стилістичні та структурні особливості». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених*. Дрогобич, вип. 41 (1), с. 95.

¹² Гавриленко, К. (2024). *Аналіз видання «Der Spiegel»*. Творча робота студентки 1 курсу ОПІ «Міжнародна журналістика» факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка. Власний архів автора, с. 3.

¹³ Павлушко, Антон (2019), «Як німецький журнал Шпігель виправдовує Путіна і захищає Північний Потік-2», Сайт журналістики даних «Тексти», 23 січня, 2019. URL: https://texty.org.ua/articles/90876/Jak_nimeckyj_zhurnal_Shpigel_vypravdovuje_Putina_i-90876/ (дата перегляду 15 січня 2025).

розмістило фото зруйнованого росіянами багатоповерхового житлового будинку в Україні, а також вперше – портрет президента Володимира Зеленського. У квітні головною темою стали знімки зі звільненої Бучі як докази звірств росіян. У червні та липні уваги до подій в Україні було менше. У серпні видання писало про війну, але більше уваги було саме до ролі рф і володимира путіна. У вересні та жовтні тема війни в Україні потрапила на обкладинку лише один раз, при цьому у жовтні вона більше стосувалася ядерного шантажу путіна. Листопад та грудень Der Spiegel не акцентував увагу на російському вторгненні»¹⁴.

В оглядовій статті В. Троян на сайті ГО «Інститут масової інформації» – *про започаткування виданнями «Die Zeit» і «Der Spiegel» транслітерації «Київ» замість «Кіев»* – наведено цитату публікації «SPON»: «Ми тепер використовуємо транслітерацію не з російської, а з української, яка вже 33 роки є єдиною державною мовою в країні»¹⁵. У редакції додали, що «зміна може бути розцінена як вияв солідарності тоді, коли триває російська загарбницька війна, в якій Україна змушена захищатися від знищення свого суверенітету та культури і, що не менш важливо, від «стирання» її мови. У 980 день російсько-загарбницької війни ми переходимо на український правопис – Київ»¹⁶, – йдеться у статті.

Отже, кількасот тисяч підписників новинного журналу «SPON» на прикладі цих двох змін в редакційній політиці мали би вже правильно ідентифікувати події в Україні і вбачати в нас окремий народ із своєю ідентичністю, який обороняє себе від загарбників.

Важливим елементом візуалізації новинної інформації на цьому ресурсі є спеціальні теми і рубрики в них. Ось як оцінює одну із них Кароліна Гавриленко, студентка 1 курсу ОПП «Міжнародна журналістика» факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка, у своїй творчій роботі для лектора, автора цієї статті: «В рубриці «Ausland» регулярно публікують статті, присвячені війні в Україні. Також є репортажі, які висвітлюють життя біженців в Німеччині, економічні наслідки війни для ЄС. Особливо вразила серія статей, яка розповідає про особисті історії українців, які перебувають у зонах бойових дій»¹⁷.

3 24 лютого 2022 року на «SPON» ввели спеціальну тему під назвою **«Russlands Krieg in der Ukraine» («Війна росії в Україні»)**, яка щодня, в окремих фактах висвітлює хроніку російсько-української війни¹⁸ (до цього часу всі медіаплатформи «Spiegel Gruppe» вживали поняття «конфлікт» і властиві йому синоніми). У цій спеціальній темі провідними є чотири рубрики (станом на 10 січня 2025 року): перша –

¹⁴ «Слово і діло» (2023), «Наскільки змінилася частота згадок про Україну на обкладинках топ-видань», 23 серпня, 2023. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/08/21/infografika/suspilstvo/vtomylysy-vijny-naskilky-zminylasya-chastota-zhadok-pro-ukrayinu-obkladynkax-svitovyx-top-vydan> (дата перегляду 15 січня 2025).

¹⁵ Троян, Валентина (2024), «Два німецькі медіа почали писати Київ замість Кіев», Сайт ГО «Інститут масової інформації», 30 жовтня, 2024. URL: <https://imi.org.ua/news/dva-nimetski-media-pochaly-pysaty-kyjiv-zamist-kiev-i64633> (дата перегляду 15 січня 2025).

¹⁶ Там само.

¹⁷ Гавриленко, К. (2024). *Аналіз видання «Der Spiegel»*. Творча робота студентки 1 курсу ОПП «Міжнародна журналістика» факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка. Власний архів автора. 1 с.

¹⁸ SPON (2022-2025), «Russlands Krieg in der Ukraine», available at : https://www.spiegel.de/thema/ukraine_konflikt/ (accessed 15 January 2025).

«Video» (Відео). Серед великої кількості сюжетів, один із знакових, на нашу думку, в останні півроку відео – це відеорепортаж «Європейські солдати на фронті», який показує те, що війна в Україні – це захист демократичної цивілізації; наведено портрети іноземців, в тому числі громадян Німеччини, які воювали в лавах ЗС і поклали своє життя за нашу свободу¹⁹. Друга рубрика – «Putins Krieg im Netz» («Путінська війна в мережі») – містить 9 подкастів про інформаційну операцію росії проти Заходу, в яких висвітлено підступні інструменти і засоби рашистської пропаганди²⁰. Третя – «Waffensysteme im Ukrainekrieg»²¹ («Система зброї на війні в Україні») – лише за 2024 рік на цю тему опубліковано 14 різножанрових матеріалів. Четверта рубрика – «Tagebuch aus Kiew» («Щоденник з Києва»), тут вміщено 10 матеріалів, за період з 27 лютого 2022 року до 4 березня 2023 року, авторства Євгенії Білорусець – української фотографині, мисткині²². Загалом редакційна політика «Spiegel Gruppe» полягає в тому, що в усіх названих рубриках частина матеріалів актуального друкованого номера виставлена для підписників у повному обсязі, а читачі, які не платять за контент «SPON», мають змогу читати здебільшого заголовки і вступ до публікації.

Перспективи подальших досліджень і обговорень. На основі викладеного матеріалу вважаємо перспективним глибше вивчити з боку українських авторів постать Рудольфа Аугштайна, яскравого представника німецької і світової журналістики 2-ї половини XX ст., на основі його книжкової і публіцистичної спадщини. В управлінському ракурсі медіазнавці можуть глибше розглянути інструменти і засоби медіа-підприємства «Spiegel Gruppe» (з 1980-х років і до сьогодні) для представлення досвіду створення одного із якісних конвергентних медіа сучасності. В історії «SPON» останнього десятиліття не до кінця вивченим аспектом для наших дослідників є російські наративи онлайн-журналу до 24 лютого 2022 року як приклад маніпуляції громадською думкою або порушенням стандартів журналістики. Розбір жанрової системи і ґрунтовний тематичний аналіз публікацій новинного онлайн-журналу «SPON» з 24 лютого 2022 року можуть стати темами подальших розвідок з боку журналістикознавців, мовознавців та інших гуманітаріїв-дослідників.

Висновки. Історія журналу «Der Spiegel» з 1947 року і сучасний його період цікаві сьогодні для українських гуманітаріїв – журналістикознавців, мовознавців, політологів та ін. Одним із ключових етапів створення медіапідприємства «Spiegel Gruppe» було заснування новинного онлайн-журналу «SPON», який з 1994 року ще був відділом із трьох співробітників, а з 2020 року набув сучасного вигляду з багатьма медійними новаціями і цілою системою рубрик. Встановлено, що новинні повідомлення онлайн-журналу мають чітку структуру та стійку ієрархічну послідовність елементів тексту. Для сотень тисяч підписників він став джерелом якісної інформації в німецькомовному світі, однак тема України в редакційному висвітленні

¹⁹ SPON (2024), «Europas Söldner an der Front», 19 March, 2024. available at: <https://www.spiegel.de/ausland/mut-opfer-und-einsatz-europaeische-soeldner-an-der-ukrainischen-front-spiegel-tv-a-2c3bbdbc-ff3a-4a21-8a33-d4b469750cf6> (accessed 15 January 2025).

²⁰ SPON (2022-2023), «Putins Krieg im Netz: Was die #VulkanFiles enthüllen (Podcast)», available at: <https://www.spiegel.de/thema/putins-krieg-im-netz-podcast/> (accessed 15 January 2025).

²¹ SPON (2022-2024), «Waffensysteme im Ukrainekrieg», available at: <https://www.spiegel.de/thema/waffensysteme/> (accessed 15 January 2025)

²² SPON (2022-2023), «Tagebuch aus Kiew», available at: <https://www.spiegel.de/thema/tagebuch-aus-kiew/> (accessed 15 January 2025).

«SPON», а особливо з 2014 року – початку російсько-української війни, мала деякі проблеми через залежність політичних кіл Німеччини від російської нафти і газу. Автор статті лише фрагментарно торкнувся питання російських наративів на шпальтах «SPON» і водночас показав радикальну зміну в рубриках після 24 лютого 2024 року. Відтоді тематика в новинному онлайн-журналі з хибного поняття «конфлікт на Сході України» було замінена на спеціальну тему: «Війна росії в Україні», щоденно висвітлювану на шпальтах онлайн-видання у цифрах і фактах, з підрубкою внизу – «Як можна допомогти Україні». Ціна цієї еволюції редакційної політики з моменту повномасштабного вторгнення України вимірюється сотнями тисяч вбитих громадян України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Баркар, Дмитро (2024), Як західні медіа формують українську думку про війну та допомогу. Сайт ГО «Інститут масової інформації». 31 травня, 2024. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/zahidni-naratyvy-shho-z-inozemnyh-media-potraplyaye-v-infoprostir-ukrayiny-i61744> (дата перегляду 15 січня 2025).
2. Бережняк, Вікторія і Котвицька, Валерія (2021), «Заголовки новинних повідомлень німецькомовного щотижневого журналу Der Spiegel: функціонально-стилістичні та структурні особливості». *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених. Дрогобич, вип. 41 (1), с. 93-98.
3. Білоус, І. Л. (2014), Особливості розподілу публікацій різних жанрів у німецькій пресі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія*, вип. 12, с. 196-199.
4. Бондаренко, Ю. С. (2017), *Альтернативна преса сучасної Німеччини (особливості функціонування, редакційна політика, місце в національній системі медіа)*. Кандидатська дисертація (соц. комун.), Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 170 с.
5. Гавриленко, К. (2024), *Аналіз видання «Der Spiegel»*. Творча робота студентки 1 курсу ОПП «Міжнародна журналістика» факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка. Власний архів автора, 4 с.
6. Дуцик Д., Бобровська О., Теравська В. (Ред.), (2024), *Що варто знати про найбільші світові медіа* : онлайн-посібник. Сайт «JTA» («Академія викладачів журналістики»). URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/media-ssha/> (дата перегляду 15 січня 2025).
7. SPON (2024), «Die Geschichte der SPIEGEL-Gruppe». URL: <https://gruppe.spiegel.de/unternehmen/historie> (accessed 15 January 2025).
8. SPON (2024), «Europas Söldner an der Front», 19 March, 2024. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/mut-opfer-und-einsatz-europaeische-soeldner-an-der-ukrainischen-front-spiegel-tv-a-2c3bbdbc-ff3a-4a21-8a33-d4b469750cf6> (accessed 15 January 2025).
9. Ляшенко, Анастасія (2023), Лист читача як різновид жанру «лист» і його функціональна специфіка. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. Острог, вип. 18, с. 72-77.
10. «Слово і діло» (2023), «Наскільки змінилася частота згадок про Україну на обкладинках топ-видань», 23 серпня, 2023. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/08/21/>

- [infografika/suspilstvo/vtomylsya-vijny-naskilky-zminylasya-chastota-zhadok-pro-ukrayinu-obkladynkax-svitovykh-top-vydan](#) (дата перегляду 15 січня 2025).
11. Павлушко, Антон (2019), «Як німецький журнал Шпігель виправдовує Путіна і захищає Північний Потік-2», Сайт журналістики даних «Тексти», 23 січня, 2019. URL: https://texty.org.ua/articles/90876/Jak_nimeckiy_zhurnal_Shpigel_vypravdovuje_Putina_i-90876/ (дата перегляду 15 січня 2025).
 12. Полянський, Ігор (2001), Дослідницька публіцистика журналу «Шпігель» та сучасні проблеми Європи. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*, вип. 21, с. 268-279.
 13. Patalong, Frank (2024), «Start von Spiegel online vor 30 Jahren», *SPON*, 25 October, 2024. URL: <https://www.spiegel.de/geschichte/30-jahre-spiegel-de-unser-urknall-a-732f32e4-66aa-4001-9d6a-ffcc58a09c56> (accessed 15 January 2025).
 14. SPON (2022-2023), «Putins Krieg im Netz: Was die #VulkanFiles enthüllen (Podcast)». URL: <https://www.spiegel.de/thema/putins-krieg-im-netz-podcast/> (accessed 15 January 2025).
 15. SPON (2022-2025), «Russlands Krieg in der Ukraine». URL: https://www.spiegel.de/thema/ukraine_konflikt/ (accessed 15 January 2025).
 16. Срібняк, І.В., (2013). *Історія журналістики (XVII-XX ст.)* : Підручник, Вид. дім «Києво-Могилянська академія», Київ, 304 с.
 17. SPON (2022-2023), «Tagebuch aus Kiew». URL: <https://www.spiegel.de/thema/tagebuch-aus-kiew/> (accessed 15 January 2025).
 18. SPON (2022-2024), «Waffensysteme im Ukrainekrieg». URL: <https://www.spiegel.de/thema/waffensysteme/> (accessed 15 January 2025).
 19. Троян, Валентина (2024), «Два німецькі медіа почали писати Куїїв замість Кієв», Сайт ГО «Інститут масової інформації», 30 жовтня, 2024. URL: <https://imi.org.ua/news/dva-nimetski-media-pochaly-pysaty-kyjiw-zamist-kiew-i64633> (дата перегляду 15 січня 2025).

REFERENCES

1. Barkar, Dmytro (2024). Yak zakhidni media formuiut ukrainsku dumku pro viinu ta dopomohu. Sait HO «Instytut masovoi informatsii». 31 travnia, 2024. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/zahidni-naratyvy-shho-z-inozemnyh-media-potraplyaye-v-infoprostir-ukrayiny-i61744> (data perehliadu 15 sichnia 2025).
2. Berezniak, Viktoriia i Kotvytska, Valeriia (2021). «Zaholovky novynnykh povidomlen nimetskomovnoho shchotyzhnevoho zhurnalu Der Spiegel: funktsionalno-stylistychni ta strukturni osoblyvosti». *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk : mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh*. Drohobych, vyp. 41 (1), s. 93-98.
3. Bilous, I. L. (2014). «Osoblyvosti rozpodilu publikatsii riznykh zhanriv u nimetskii presi». *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii Filolohiia*, vyp. 12, s. 196-199.
4. Bondarenko, Y. S. (2017). *Alternatyvna presa suchasnoi Nimechchyny (osoblyvosti funktsionuvannia, redaktsiina polityka, mistse v natsionalnii systemi media)*. Kandydatska dysertatsiia (sots. komun.), Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka, Lviv, 170 s.

5. Havrylenko, K. (2024). *Analiz vydannia «Der Spiegel»*. Tvorchа robota studentky 1 kursu OPP «Mizhnarodna zhurnalistyka» fakultetu zhurnalistyky LNU im. I. Franka. Vlasnyi arkhiv avtora. 4 s.
6. Dutsyk D., Bobrovska O., Teravska V. (Red.) (2024). *Shcho varto znaty pro naibilshi svitovi media* : onlain-posibnyk. Sait «JTA» («Akademiia vykladachiv zhurnalistyky»). URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/media-ssha/> (data perehliadu 15 sichnia 2025).
7. SPON (2024), «Die Geschichte der SPIEGEL-Gruppe». URL: <https://gruppe.spiegel.de/unternehmen/historie> (accessed 15 January 2025).
8. SPON (2024), «Europas Söldner an der Front», 19 March, 2024. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/mut-opfer-und-einsatz-europaeische-soeldner-an-der-ukrainischen-front-spiegel-tv-a-2c3bbdbcf3a-4a21-8a33-d4b469750cf6> (accessed 15 January 2025).
9. Liashenko, Anastasiia (2023). Lyst chytacha yak riznovyd zhanru «lyst» i yoho funktsionalna spetsyfika. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Seriiа «Filolohiia». Ostroh, vyp. 18, s. 72-77.
10. «Slovo i dilo» (2023), «Naskilky zminylasia chastota zhadok pro Ukrainu na obkladynkakh top-vydan», 23 serpnia, 2023. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/08/21/infografika/suspilstvo/vtomylysya-vijny-naskilky-zminylasya-chastota-zhadok-pro-ukrayinu-obkladynkax-svitovykh-top-vydan> (data perehliadu 15 sichnia 2025).
11. Pavlushko, Anton (2019), «Iak nimetskyi zhurnal Shpihel vypravdovuie Putina i zakhyschaie Pivnichnyi Potik-2», Sait zhurnalistyky danykh «Teksty», 23 sichnia, 2019. URL: https://texty.org.ua/articles/90876/Jak_nimeckyj_zhurnal_Shpihel_vypravdovuje_Putina_i-90876/ (data perehliadu 15 sichnia 2025).
12. Polianskyi, Ihor (2001). Doslidnytska publitsystyka zhurnalu «Shpihel» ta suchasni problemy Evropy. *Visnyk Lvivskoho universytetu*, Seriiа Zhurnalistyka, vyp. 21, s. 268-279.
13. Patalong, Frank (2024), «Start von Spiegel online vor 30 Jahren», *SPON*, 25 October, 2024. URL: <https://www.spiegel.de/geschichte/30-jahre-spiegel-de-unser-urknall-a-732f32e4-66aa-4001-9d6a-ffcc58a09c56> (accessed 15 January 2025).
14. SPON (2022-2023), «Putins Krieg im Netz: Was die #VulkanFiles enthüllen (Podcast)». URL: <https://www.spiegel.de/thema/putins-krieg-im-netz-podcast/> (accessed 15 January 2025).
15. SPON (2022-2025), «Russlands Krieg in der Ukraine». URL: https://www.spiegel.de/thema/ukraine_konflikt/ (accessed 15 January 2025).
16. Sribniak, I.V., (2013). *Istoriia zhurnalistyky (XVII-XX st.)* : Pidruchnyk, Vyd. dim «Kyievo-Mohylianska akademiia», Kyiv, 304 s.
17. SPON (2022-2023), «Tagebuch aus Kiew». URL: <https://www.spiegel.de/thema/tagebuch-aus-kiew/> (accessed 15 January 2025).
18. SPON (2022-2024), «Waffensysteme im Ukrainekrieg»/ URL: <https://www.spiegel.de/thema/waffensysteme/> (accessed 15 January 2025).
19. Troian, Valentyna (2024), «Dva nimetski media pochaly pysaty Kyjiw zamist Kiew», Sait HO «Instytut masovoi informatsii», 30 zhovtnia, 2024. URL: <https://imi.org.ua/news/dva-nimetski-media-pochaly-pysaty-kyjiw-zamist-kiew-i64633> (data perehliadu 15 sichnia 2025).

THE GERMAN EDITION OF SPIEGEL ONLINE: HISTORICAL RETROSPECTIVE, MAIN SECTIONS, THE TOPIC OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Ihor Sklenar

*Ivan Franko National University of Lviv,
General Chuprynka Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine*

e-mail: isklenar@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2081-2199>

The article examines the history of the creation of the world's first online news magazine 'Spiegel online', founded by the editorial board of the authoritative German magazine 'Der Spiegel' (Hamburg). The process of development of the media enterprise 'Spiegel Gruppe' in terms of new media platforms is briefly shown. A concise portrait of the founder of the named edition – journalist and writer Rudolf Augstein is presented. Owing to his management decisions, first the editorial office, and then the media enterprise achieved leading positions in the German press market in particular and in the world one in general, primarily due to a large circulation and high-quality content. The online news magazine 'SPON', launched under his leadership, became one of the most successful media in the segment of information and analytical editions in the German-speaking world. The editorial team of the website consisted of only three employees in 1994. To this day a number of new digital applications and printed specialized editions, which are in demand in the media world, are already functioning.

The article also examines the system of 'SPON' sections, briefly describes the content of the 'Spiegel online' special topic on Russia-Ukraine war. During the studies, it was denoted that the chronicle column on 'SPON' gives meticulous daily reports with appropriate facts on events on the front of Russia-Ukraine war and on the military life of Ukraine in general. It was established that four columns in this special topic contain the latest formats of convergent media, related to text, image and video. Our publication is mainly based on primary sources of the online news magazine 'Spiegel online'.

The possibility of a deeper study of the figure of Rudolf Augstein, a prominent representative of German and world journalism of the second half of the 20th century by Ukrainian authors, based on his book and journalistic heritage, is indicated. It is also necessary to detailed study the management decisions, genre palette and thematic content of the online news magazine 'SPON' before and after the full-scale invasion of russia. After all, the terrorist country uses the history, figures and media levers of influence of the 'Spiegel Gruppe' in its research of developing its own insidious methods of propaganda in the civilized world.

Key words: the online news magazine 'SPON', mediacompany 'Spiegel Gruppe' article, topic, heading, the full-scale invasion of russia.